УДК 330.322:664(477)
DOI 10.15673/fie.v17i1.3104

Мудрак Р.П.
доктор економічних наук, професор
кафедра економіки
Уманський національний університет садівництва
вул. Інститутська, 1, м. Умань, Україна, 20301
E-mail: mrp1974@ukr.net
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0003-1189-5463

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

В статті досліджується стан, умови та фактори інвестицій в харчову промисловість України. Встановлено, що їх динаміка характеризується стійкою спадною динамікою. Робиться припущення, що головними негативними чинниками зменшення інвестиційного попиту є глобальна фінансова криза, пандемія COVID-19 та російсько-українська війна. Виявлено, що дисконтна політика НБУ спрямована на нейтралізацію інфляційних чинників, а не стимулювання інвестиційного попиту. Стверджується, що внутрішній попит на продовольчі товари чинить слабкий вплив на інвестиції в харчову промисловість внаслідок періодичних скорочень реальних доходів населення. Доводиться, що єдиним драйвером капітальних інвестицій у харчову промисловість України є зростання зовнішнього попиту. Робиться припущення, що посилення конкуренції на внутрішньому ринку за рахунок зростання імпорту продовольчої продукції, негативно впливає на інвестиції в харчову промисловість України. Стверджується, що в харчовій промисловості України відбувається кумулятивне збільшення некомпенсованого фізичного зносу основних засобів, що загрожує виведенням їх із ладу та різким скороченням обсягів виробництва харчової продукції, напоїв і тютюнових виробів. Робиться висновок про необхідність розгортання активної промислової політики, спрямованої на пожвавлення інвестиційного попиту у сфері промислового виробництва.

Ключові слова: харчова промисловість, інвестиції, війна, відсоткова ставка, попит, промислова політика

ONUT Open Access
This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License
http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Однією із найбільш актуальних проблем української економіки є формування замкнутих циклів виробництва в рамках внутрішніх ланцюгів вартості. Насамперед, це стосується аграрного сектору економіки, який забезпечує підтримання задовільного рівня продовольчої безпеки країни та стабільне надходження валюти від експорту агропродовольчої продукції. Наразі ми можемо говорити про суттєве недовикористання резервів його розвитку. Головною причиною якого є надмірний експорт сировини – продукції з найнижчою часткою доданої вартості, що зумовлює погіршення умов торгівлі. Тому що поряд із зростанням експорту сільськогосподарської продукції за низькими цінами, зростає імпорт продовольчих напівфабрикатів та готової їжі за високими цінами. Українська економіки має збитки у вигляді недоотриманих доходів, нестворених робочих місць у харчовій промисловості, несплачених податків у державний бюджет тощо.

Однією із головних причин, порушеної в нашому дослідженні проблеми, є недостатній розвиток вітчизняної харчової промисловості. Серед факторів, що гальмують зростання відповідного виробництва та розвиток галузі в цілому, насамперед слід виділити дефіцит інвестицій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій по проблемі. Розвиток харчової промисловості в цілому та її інвестиційне забезпечення зокрема, є важливим напрямом досліджень вітчизняних та закордонних науковців. Серед останніх публікацій на дану тематику звертають на себе увагу роботи: Хрип'юк В.І. [1], Дрозд Я. [2], Коваленко О.В., Лисенко Г.П. Ященко Л.О [3, 6], Лагодієнка В.В., Завгороднього А.В., Лагодієнка В.В., Козак К.Б. і Рибалко С.В. [4, 5], Захарчука О.В. [7], Нікішиної О.В., Тараканова М.Л. і Носової Н.І. [8], Грабека Я.А. [9], Садіку М.Н.О., Муса С.М. і Ашаолу Т.Дж. [10], Міалон М., Хо М., Каррієдо А., Раскіна Г. та Кросбі Е. [11], Шохама Дж. [12], Анастасіу К., Бейкера П., Хендрі Г.А., Хаджикаку М., Бойлана С. та ін. [13], Вебба П., Сомерс Н.К. та Тільстед Ш.Х. [14], Хансена Х. [15] тощо.

Однак, нестабільна динаміка випуску продукції харчової промисловості, дефіцит сировини та скорочення виробництва в окремих її галузях, низькі темпи просування українських продовольчих напівфабрикатів та готової їжі на світовий ринок, значне

посилення конкуренції на внутрішньому ринку через розширення сегменту імпортної продукції і багато іншого, вказують на те, що тематика розвитку вітчизняної харчової промисловості в усіх її аспектах потребує значної дослідницької уваги.

Формулювання цілей дослідження. Цілями дослідження є аналіз динаміки інвестицій в харчову промисловість, обґрунтування умов та факторів, що впливають на інвестиції в харчову промисловість, оцінка кількісного впливу інвестицій на обсяги виробництва в харчовій промисловості України.

Виклад основних результатів та їх обґрунтування. Для усунення номінальних змін у обсягах капітальних інвестицій в харчову промисловість України, аналіз їх кількісних параметрів за 2005-2023рр. проводився у валюті США (рис. 1).

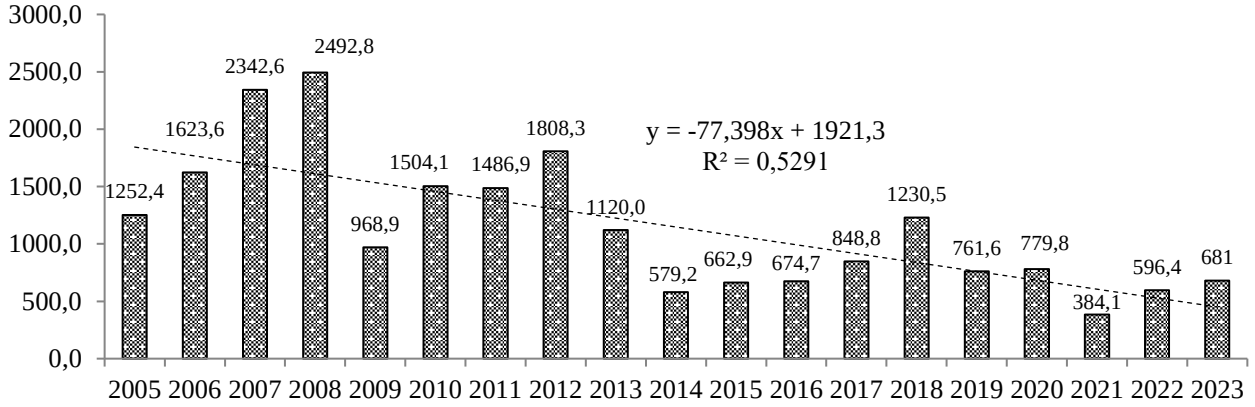

Рис. 1. Динаміка капітальних інвестицій у виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів, млн. дол. США*

**Джерело: побудовано автором за даними [16, 17]*

Динаміка капітальних інвестицій у харчову промисловість України характеризується стійкою (r = 0,727) спадною тенденцією. Базисний індекс капітальних інвестицій за 2005-2023рр. становить 54,4%. Це означає, що за досліджуваний період вони скоротилися на 45,6%. І продовжують скорочуватися із середньорічним темпом -3,2%.

Найбільш помітне зростання досліджуваної ознаки мало місце з початку періоду до 2008 року.

Перший обвал капітальних інвестицій у виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів України мав місце в 2009р. – за рік вони скоротилися на 61,1%. Причиною стала глобальна фінансова криза, яка спровокувала кризу в реальному секторі економіки. Скорочення капітальних інвестицій більш, ніж у 2,5 рази у доларовому еквіваленті було обумовлено не лише дефіцитом інвестиційного попиту, але й тим, що мала місце значна девальвація української валюти. За рік курс долара США зріс на 47,9% - з 5,2672 до 7,7912 грн. за 1$ [16].

Другий обвал капітальних інвестицій мав місце в 2013р. – за рік вони скоротилися на 38,1%, і продовжили скорочуватися в 2014р. Причиною став ланцюг подій, що почався із політичної кризи, спровокованої неочікуваною відмовою владної політичної сили (президент Янукович В., прем'єр-міністр Азаров М.) підписувати Угоду про асоціацію Україна-ЄС та анонсована нею підготовка до вступу України у Митний союз. Політична криза переросла у громадянське протистояння, яке отримало назву Революція гідності, та початок російської військової інтервенції. Результатом останньої стала окупація півострова Крим та окремих районів Донецької і Луганської областей. Після відносної геополітичної стабілізації, пов'язаної із підписанням Угоди про асоціацію ЄС-Україна та, так званих, Мінських угод, сформувалися позитивні очікування. Це сприяло відновленню інвестиційного попиту.

Третій обвал мав місце в 2019р. – за рік вони знову скоротилися на 38,1%. Наразі важко сказати, що стало головною причиною скорочення. Найбільш ймовірним поясненням можна вважати фактор президентських виборів, який завжди породжує невизначеність, підвищує ризики, а отже, скорочує інвестиційний оптимізм.

І, нарешті, четвертий обвал капітальних інвестицій у виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів України мав місце в 2021р. За рік вони скоротилися на 50,7%, встановивши історичний антирекорд – найменше абсолютне значення, починаючи з 2005р. Головною причиною можна вважати пандемію COVID-19, що зумовила глобальну економічну кризу.

Не зважаючи на відновлення широкомасштабної російсько-української війни на початку 2022р., інвестиційний попит в харчовій промисловості України в 2022-2023рр. продовжив відновлення після падіння в 2021р..

Серед факторів, що здійснюють найбільший вплив на попит на капітальні інвестиції, традиційно виділяють реальну відсоткову ставку (номінальна відсоткова ставка, скоригована на темп інфляції) та кінцевий попит.

Характер динаміки досліджуваної ознаки та вищеназваних факторів впливу не дозволяє використати традиційні методи кількісного аналізу. Насампе-

ред, кореляційно-регресійний. Оскільки вплив ендогенних факторів (реальна відсоткова ставка, кінцевий попит тощо) поступається впливу екзогенних факторів (глобальна фінансова криза, пандемія COVID-19, російська військова агресія). І може скластися враження, що, наприклад, збільшення кінцевого попиту сприяє зменшенню капітальних інвестицій, що, звісно ж, не відповідає дійсності.

Тому розглянемо зміну кожного фактора окремо та спробуємо інтерпретувати його вплив, виходячи із загального контексту.

Виявлений характер зв'язку між попитом на капітальні інвестиції та реальною обліковою ставкою логічно обернений - при збільшенні реальної облікової ставки попит на капітальні інвестиції зменшується, і навпаки (рис. 2).

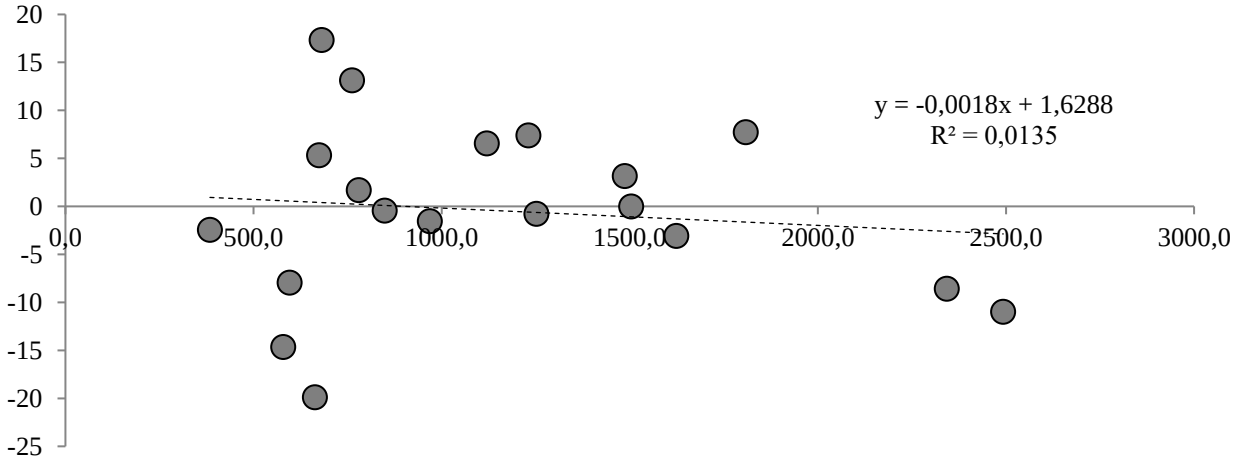

Рис. 2. Графічна модель зв'язку капітальних інвестицій у виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів України та реальної облікової ставки за 2005-2023рр., млн. дол. США, ±%*

**Джерело: побудовано автором за даними [16, 17, 18, 19]*

Однак зв'язок дуже слабкий – r = 0,116. Це означає, що приорітетом монетарної політики НБУ є макроекономічна стабільність у частині нейтралізації інфляційних чинників, а не політика дешевих грошей для стимулювання інвестиційного попиту. Ціною такою політики є зменшення попиту на інвестиції та зростання рівня безробіття.

При спробі пояснити вплив кінцевого попиту на інвестиційний попит, необхідно диференціювати внутрішній кінцевий попит (обсяги роздрібної торгівлі продовольчими товарами, що вироблені на території України) та зовнішній кінцевий попит (обсяги експорту продовольчих напівфабрикатів та готової їжі) (рис. 3).

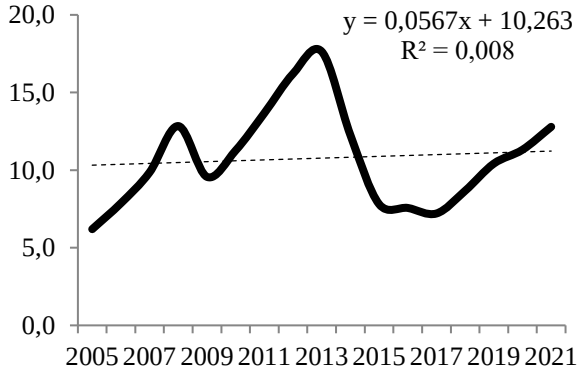

(а) внутрішній попит*

(a) domestic demand*

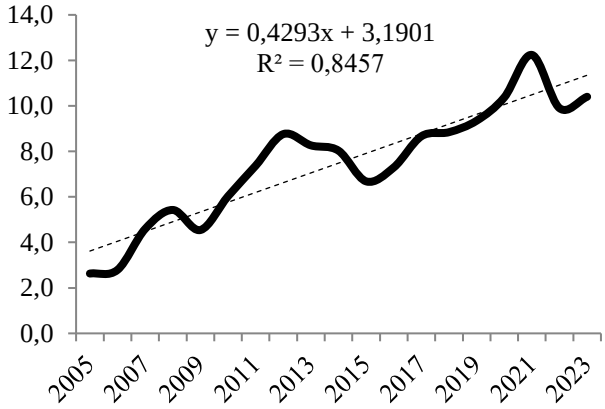

(б) зовнішній попит

(b) external demand

Рис. 3. Внутрішній та зовнішній попит на продовольчі товари, виготовлені підприємствами харчової промисловості України, млрд. дол. США**

*відсутні дані за 2022, 2023 роки;

*** Джерело: побудовано автором за даними [20, 21, 22]*

Як бачимо, динаміка внутрішнього попиту на продовольчі товари, виготовлені підприємствами харчової промисловості України, є хоч і зростаючою, проте надзвичайно нестійкою – r = 0,089 (рис. 3 (а). Головна причина – скорочення реальних доходів населення в результаті періодичних соціально-економічних потрясінь, спричинених глобальною фінансовою кризою та російсько-українською війною.

Отже, поки що єдиним драйвером капітальних інвестицій у харчову промисловість України є зростання зовнішнього попиту. Динаміка такого зростання є стійкою - r = 0,92 (рис. 3 (б).

Ще одним чинником, який негативно впливає на інвестиційний попит в харчовій промисловості України є посилення конкуренції на внутрішньому ринку за рахунок зростання імпорту відповідної продукції (рис. 4).

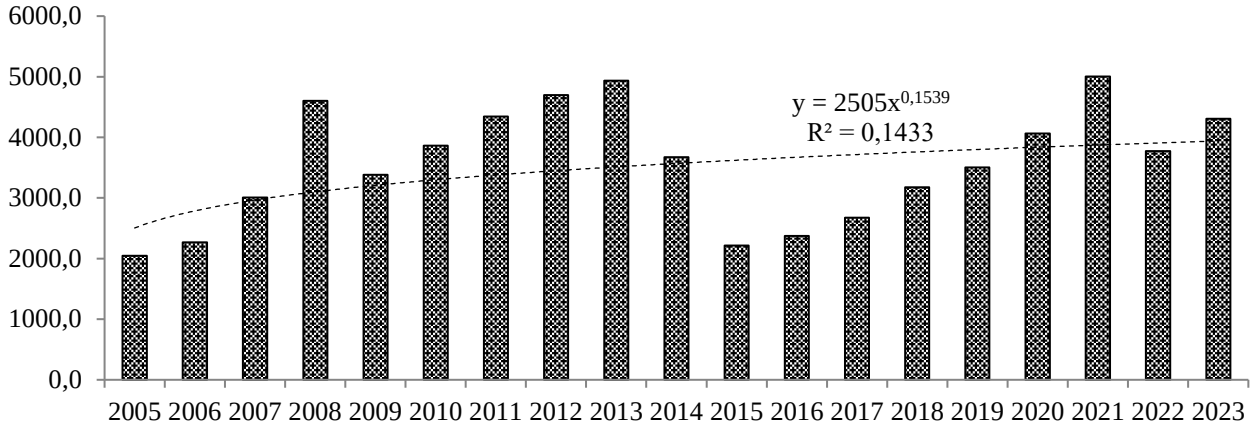

Рис. 4. Імпорт продовольчих напівфабрикатів та готової продукції, млн. дол. США*
**Джерело: побудовано автором за даними [22]*

На перший погляд динаміка зростання імпорту продовольчих напівфабрикатів та готової їжі є вкрай нестійкою - r = 0,434. Однак, якщо розбити досліджуваний період на два часових відрізки – 2005-2013рр. і 2015-2023рр., то отримаємо два динамічних ряди із стійкою тенденцію (r = 0,888 і r = 0,884 відповідно) розширення сегменту імпортної продукції на вітчизняному ринку продовольства. Особливо помітним є збільшення присутності продукції іноземних виробників у молочному, олійному, кондитерському, алкогольному, бакалійному та тютюновому сегментах національного продовольчого ринку (табл. 1).

Таблиця 1

Частка імпортної продукції в структурі роздрібного товарообігу на окремих сегментах національного продовольчого ринку, %*

Продукція	Рік					2021р. до 2017р., ± % пунктів
	2017	2018	2019	2020	2021	
Молочні продукти	9,6	10,4	10,6	13,2	15,9	+6,3
Олії рослинні	7,4	7,2	16	18,6	16,2	+8,8
Цукрові кондитерські вироби	14,1	14,9	23,9	25,1	26,3	+12,2
Алкогольні напої	22,5	24,7	26,6	28,9	32,3	+9,8
Крупи	7,4	7,9	20,1	20,3	20,7	+13,3
Тютюнові вироби (включаючи супутні товари)	11,9	13	14,3	13	26,6	+14,7

**Джерело: розраховано автором за даними [21]*

Дослідження кількісних параметрів зв'язку розміру капітальних інвестицій та виробництва харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів промисловими підприємствами (обсягів реалізації продовольчої промислової продукції) України (рис. 5), виявило небезпечну тенденцію.

Перше, що насторожує – це відсутність помітного прямого зв'язку між обсягами виробництва харчових продуктів, напоїв і тютюнових промисловими підприємствами та капітальними інвестиціями в харчову промисловість України – r = 0,059 (рис. 5). Такий зв'язок має бути, оскільки безальтернативною умовою економічного зростання, в усіх без виключення відомих моделях, є збільшення капіталу.

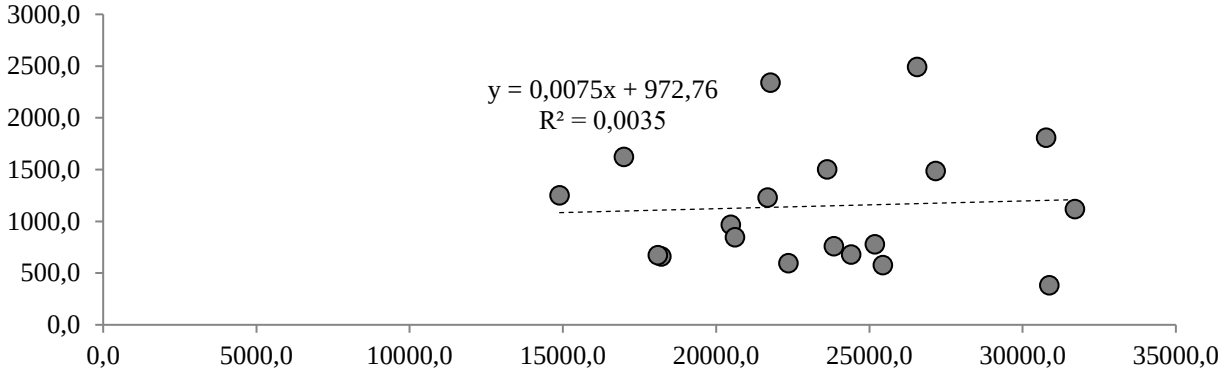

Рис. 5. Графічна модель зв'язку капітальних інвестицій та виробництва харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів промисловими підприємствами України в 2005-2023рр., млн. дол. США, ±%*
**Джерело: побудовано автором за даними [16, 17, 23]*

Подальший аналіз розкриває особливості динаміки досліджуваних ознак (табл. 2). Як бачимо, в період з 2005 по 2023 роки виробництво продовольчих товарів в харчовій промисловості України зростало із середньорічним темпом приросту +2,63%, збільшившись за 19 років на 63,9%. В цей же час капітальні інвестиції зменшувалися із середньорічним темпом -3,16%, скоротившись за 19 років на 45,6%. Це означає лише одне – в харчовій промисловості України відбувається кумулятивне збільшення некомпенсованого фізичного зносу основних засобів. Що загрожує, в недалекому майбутньому, виведенням із ладу частини основних засобів підприємств харчової промисловості та різким скороченням обсягів виробництва харчової продукції, напоїв і тютюнових виробів.

Таблиця 2

Динаміка обсягів реалізації харчової продукції, напоїв і тютюнових виробів промисловими підприємствами та капітальних інвестицій в харчову промисловість України, млн. дол. США*

Показник	В середньому за період, років				Середньорічний темп приросту/скорочення, ±%	Базисний індекс, %
	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2023		
Обсяги реалізованої харчової продукції, напоїв і тютюнових виробів	20140,1	27742,5	20492,5	25706,2	+2,63	163,9
Капітальні інвестиції у виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	1736,0	1299,7	835,7	610,3	-3,16	54,4

**Джерело: розраховано автором за даними [16, 17, 23]*

За умови збереження нинішнього сценарію розвитку економічних процесів, деградація української промисловості, в тому числі харчової, продовжуватиметься. Тому першим кроком до формування базису стійкого економічного зростання України є курс на реіндустріалізацію її економіки. Що передбачає розгортання активної промислової політики, спрямованої, насамперед, на пожвавлення інвестиційного попиту у сфері промислового виробництва [24].

Висновки та перспективи подальших досліджень.

1. Динаміка капітальних інвестицій у харчову промисловість України характеризується стійкою спадною тенденцією – за період 2005-2023рр. вони скоротилися на 45,6%. Головні причини скорочення інвестицій – глобальна фінансова криза 2008-2009рр.; початок у 2014р. російсько-української війни; пандемія COVID-19.

2. Монетарна політика НБУ в частині облікової ставки є політикою дорогих грошей. Вона спрямована на нейтралізацію інфляційних чинників, а не стимулювання інвестиційного попиту.

3. Динаміка внутрішнього попиту на продовольчі товари, виготовлені підприємствами харчової промисловості України, є хоч і зростаючою, проте надзвичайно нестійкою, що зумовлено скорочення реальних доходів населення в результаті періодичних соціально-економічних потрясінь. Єдиним драйвером капітальних інвестицій у харчову промисловість України є зростання зовнішнього попиту.

4. Негативним фактором впливу на інвестиційний попит в харчовій промисловості України є посилення конкуренції на внутрішньому ринку за рахунок зростання імпорту промислової продовольчої продукції.

5. В харчовій промисловості України відбувається кумулятивне збільшення некомпенсованого фізичного зносу основних засобів, що загрожує виве-

денням їх із ладу та різким скороченням обсягів виробництва харчової продукції, напоїв і тютюнових виробів.

6. Першим кроком до формування базису стійкого економічного зростання України є курс на реіндустріалізацію її економіки, що передбачає розгортання активної промислової політики, спрямованої, насамперед, на пожвавлення інвестиційного попиту у сфері промислового виробництва.

Перспектива подальших досліджень в рамках даної тематики – це обґрунтування: організаційно-економічного механізму розширення сегменту продукції українських підприємств харчової промисловості на закордонному ринку; заходів активної промислової політики, спрямованої на пожвавлення інвестиційного попиту у сфері промислового виробництва та захисту внутрішнього ринку від надмірного імпорту продовольчої продукції.

Література

1. Хрип'юк В.І. Харчова промисловість України: ретроспективний аналіз та сучасні проблеми розвитку // Економіка АПК. 2018. №9. С. 77-85. doi: 10.32317/2221-1055.201809077

2. Дрозд Я. Розвиток харчової промисловості Польщі протягом її членства в Європейському Союзі // Економіка АПК. 2019. №5. С. 87-93. doi: 10.32317/2221-1055.201905087

3. Коваленко О. В., Лисенко Г. П. Втрати продовольства як індикатор збалансованості інноваційних процесів у продовольчому ланцюгу // Економіка АПК. 2020. № 3. С. 72- 80. doi: 10.32317/2221-1055.202003072

4. Лагодієнко В.В., Завгородній А.В., Лагодієнко В.В. Інноваційні аспекти формування конкурентоспроможності підприємств харчової промисловості // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2021. №1. С. 203-209. doi:10.31891/2307-5740-2021-290-1-36

5. Лагодієнко В.В., Козак К.Б., Рибалко С.В. Техніко-технологічна модернізація підприємств харчової промисловості як засіб підвищення конкурентоспроможності // Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2021. №2. С. 28-35. doi:10.54929/pmt-issue2-2021-5

6. Коваленко О.В., Ященко Л.О. Ефективність інноваційної діяльності харчової промисловості в системі цілей сталого розвитку країни // Економіка АПК. 2021. №5. С. 46-56. doi: 10.32317/2221-1055.202105046

7. Захарчук О.В. Розвиток експорту агропродовольчої продукції в Україні // Економіка АПК. 2021. № 1. С. 28-33. doi: 10.32317/2221-1055.202101028

8. Нікішина О.В., Тараканов М.Л., Носова Н.І. Економічні заходи та інструменти розбудови українського ринку овочів і продуктів їх переробки у воєнний та повоєнний періоди // Економіка харчової промисловості. 2024. Т.16, вип. 3. С.13-25. doi: 10.15673/fie.v16i3.2985

9. Грабек Я.А. Переробна промисловість України: стан та головні фактори впливу // *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва.* 2024. Випуск 105. Частина 2. С. 41-51. doi: 10.32782/2415-8240-2024-105-2-41-51

10. Sadiku M.N.O., Musa S.M., Ashaolu, T.J. Food Industry: An Introduction // International Journal of Trend in Scientific Research and Development. 2019. №5. P. 128-130. URL: https://www.academia.edu/91601342/Food_Industry_An_Introduction (дата звеpенення: 15.01.2025)

11. Mialon M., Ho M., Carriedo A., Ruskin G., Crosbie E. Beyond nutrition and physical activity: food industry shaping of the very principles of scientific integrity // Globalization and Health. 2021. №17(37). doi:10.1186/s12992-021-00689-1

12. Shoham J. Food processing industry // Food Processing Industry Paper. 2021. June. URL: https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/17c746a4-6e1d-483e-9818-04680e94502d/content (дата звеpенення: 15.01.2025)

13. Conceptualising the drivers of ultra-processed food production and consumption and their environmental impacts: a group model-building exercise / Anastasiou K., Baker P., Hendrie G.A., Hadjikakou M., Boylan S. etc. // Global Food Security. 2023. №37:100688. doi:10.1016/j.gfs.2023.100688

14. Webb P., Somers N.K., Thilsted S.H. Seaweed's contribution to food security in low- and middle-income countries: benefits from production, processing and trade // Global Food Security. 2023. № 37:100686. doi: 10.1016/j.gfs.2023.100686

15. Hansen H. The Food Industry // Megatrends in Agriculture, Food Industry and Food Markets. Series Editor Wesseler J. Copenhagen, 2024. PP.59-97. doi:10.1007/978-3-031-58152-6_3

16. Національний Банк України. Офіційний курс гривні щодо іноземних валют (середній за період). URL: https://bank.gov.ua/files/Exchange_r.xls (дата звеpенення: 15.01.2025)

17. Державна служба статистики України. Капітальні інвестиції за видами промислової діяльності (щоквартальні показники). URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/ibd/iki_pr/iki_pr_u/arh_kipr_u.html (дата звеpенення: 17.01.2025)

18. Облікова ставка Національного банку. Національний Банк України: [веб-сайт]. URL: https://bank.gov.ua/ua/monetary/archive-rish (дата звеpенення: 17.01.2025)

19. Державна служба статистики України. Індекси споживчих цін у 1991-2024 роках (до попереднього місяця). URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/ct/isc_rik/isc1991-2020pm.xls (дата звеpенення: 17.01.2025)

20. Державна служба статистики України. Роздрібний товарооборот підприємств роздрібної торгівлі за товарними групами (2005-2021). URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/sr/tsrtp/tsrtp2017_u.htm (дата звереннення: 17.01.2025)

21. Державна служба статистики України. Частка продажу підприємствами роздрібної торгівлі товарів, що вироблені на території України (2005-2021). URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/sr/chprt/chprt2017_u.htm (дата звереннення: 17.01.2025)

22. Державна служба статистики України. Товарна структура зовнішньої торгівлі України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2024/zd/tsztt/arh_tsztt2024_u.html (дата звереннення: 17.01.2025)

23. Державна служба статистики України. Обсяг реалізованої промислової продукції за видами діяльності (2001-2023). URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/pr/orp_rik/arh_orp_rik_u.html (дата звереннення: 17.01.2025)

24. Мудрак Р.П. Диспропорційність глобального економічного розвитку // Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. 2024. Вип. 105. Частина 2. С. 27-40. doi: 10.32782/2415-8240-2024-105-2-27-40

Стаття надійшла 10.02.2025
Стаття прийнята до друку 24.02.2025
Доступно в мережі Internet 22.04.2025

Mudrak R.
Doctor of Economics, Professor
Department of Economics
Uman National University of Horticulture
Instytutska str., 1, Uman, Ukraine, 20301
E-mail: mrp1974@ukr.net
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0003-1189-5463

INVESTMENT SUPPORT FOR THE FOOD INDUSTRY OF UKRAINE

The objectives of the study are to analyze the dynamics of investment in the food industry, to substantiate the conditions and factors that influence investment in the food industry, to assess the quantitative impact of investment on production volumes in the food industry of Ukraine. It has been established that the dynamics of investment is characterized by a steady downward trend. It has been assumed that the main negative factors behind the decline in investment demand are the global financial crisis, the COVID-19 pandemic, and the Russian-Ukrainian war. It has been revealed that the NBU discount policy is aimed at neutralizing inflationary factors rather than stimulating investment demand. It has been claimed that domestic demand for food products has a weak impact on investment in the food industry due to periodic reductions in the real household income. It has been proved that the only driver of capital investment in the food industry of Ukraine is the growth of external demand. It has been assumed that increased competition in the domestic market due to the growth of food imports has a negative impact on investment in the food industry of Ukraine. It has been found that the relationship between the size of capital investment and the production of food, beverages and tobacco products by industrial enterprises is weak. Based on a comparison of the declining dynamics of capital investment and the growing dynamics of food production, the author concludes that the food industry in Ukraine is experiencing a cumulative increase in uncompensated physical depreciation of fixed assets, which threatens to put them out of commission and sharply reduce the production of food, beverages and tobacco products. The author concludes that it is necessary to apply an active industrial policy aimed at revitalizing investment demand in the field of industrial production.

Key words: food industry, investment, war, interest rate, demand, industrial policy.

References

1. Khryp'iuk, V. I. (2018). Kharchova promyslovist Ukrainy: retrospektyvnyi analiz ta suchasni problemy rozvytku. *Ekonomika APK,* 9, 77-85. doi: 10.32317/2221-1055.201809077

2. Drozd, Ya. (2019). Rozvytok kharchovoi promyslovosti Polshchi protiahom yii chlenstva v Yevropeiskomu Soiuzi. *Ekonomika APK,* 5, 87-93. doi: 10.32317/2221-1055.201905087

3. Kovalenko, O. V., & Lysenko, H. P. (2020). Vtraty prodovolstva yak indykator zbalansovanosti innovatsiinykh protsesiv u prodovolchomu lantsiuhu. *Ekonomika APK,* 3, 72- 80. doi: 10.32317/2221-1055.202003072

4. Lahodiienko, V. V., Zavhorodnii, A. V., & Lahodiienko, V. V. (2021). Innovatsiini aspekty formuvannia konkurentospromozhnosti pidpryiemstv kharchovoi promyslovosti. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky,* 1, 203-209. doi:10.31891/2307-5740-2021-290-1-36

5. Lahodiienko, V. V., Kozak, K. B., & Rybalko, S. V. (2021). Tekhniko-tekhnolohichna modernizatsiia pidpryiemstv kharchovoi promyslovosti yak zasib pidvyshchennia konkurentospromozhnosti. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seriia: ekonomika ta upravlinnia,* 2, 28-35. doi:10.54929/pmt-issue2-2021-5

6. Kovalenko, O. V., & Yashchenko, L. O. (2021). Efektyvnist innovatsiinoi diialnosti kharchovoi promyslovosti v systemi tsilei staloho rozvytku krainy. *Ekonomika APK*, 5, 46-56. doi: 10.32317/2221-1055.202105046

7. Zakharchuk, O. V. (2021). Rozvytok eksportu ahroprodovolchoi produktsii v Ukraini. *Ekonomika APK*, 1, 28-33. doi: 10.32317/2221-1055.202101028

8. Nikishyna, O. V., Tarakanov, M. L., & Nosova, N. I. (2024). Ekonomichni zakhody ta instrumenty rozbudovy ukrainskoho rynku ovochiv i produktiv yikh pererobky u voiennyi ta povoiennyi periody. *Ekonomika kharchovoi promyslovosti, 16*(3), 13-25. doi: 10.15673/fie.v16i3.2985

9. Hrabek, Ya. A. (2024). Pererobna promyslovist Ukrainy: stan ta holovni faktory vplyvu. *Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho natsionalnoho universytetu sadivnytstva*, 105, 41-51. doi: 10.32782/2415-8240-2024-105-2-41-51

10. Sadiku, M. N. O., Musa, S. M., & Ashaolu, T. J. (2019). Food Industry: An Introduction. *International Journal of Trend in Scientific Research and Development*, 5, 128-130. https://www.academia.edu/91601342/Food_Industry_An_Introduction (Retrieved January 15, 2025)

11. Mialon, M., Ho, M., Carriedo, A., Ruskin, G., & Crosbie, E. (2021). Beyond nutrition and physical activity: food industry shaping of the very principles of scientific integrity. *Globalization and Health, 17*(37). doi:10.1186/s12992-021-00689-1

12. Shoham, J. (2021). *Food processing industry.* Food Processing Industry Paper. https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/17c746a4-6e1d-483e-9818-04680e94502d/content (Retrieved January 15, 2025)

13. Anastasiou, K., Baker, P., Hendrie, G. A., Hadjikakou, M., Boylan, S., Chaudhary, A., ... & Lawrence, M. (2023). Conceptualising the drivers of ultra-processed food production and consumption and their environmental impacts: a group model-building exercise. *Global Food Security, 37*, 100688. doi:10.1016/j.gfs.2023.100688

14. Webb, P., Somers, N. K., & Thilsted, S. H. (2023). Seaweed's contribution to food security in low- and middle-income countries: benefits from production, processing and trade. *Global Food Security, 37*, 100686. doi: 10.1016/j.gfs.2023.100686

15. Hansen, H. (2024). The Food Industry. In *Megatrends in Agriculture, Food Industry and Food Markets* (pp. 59-97). Advances in Bioeconomy: Economics and Policies. doi:10.1007/978-3-031-58152-6_3

16. Natsionalnyi Bank Ukrainy. Ofitsiinyi kurs hryvni shchodo inozemnykh valiut (serednii za period). https://bank.gov.ua/files/Exchange_r.xls (Retrieved January 15, 2025)

17. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Kapitalni investytsii za vydamy promyslovoi diialnosti (shchokvartalni pokaznyky). https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/ibd/iki_pr/iki_pr_u/arh_kipr_u.html (Retrieved January 17, 2025)

18. *Oblikova stavka Natsionalnoho banku*. Natsionalnyi Bank Ukrainy. https://bank.gov.ua/ua/monetary/archive-rish (Retrieved January 17, 2025)

19. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Indeksy spozhyvchykh tsin u 1991-2024 rokakh (do poperednoho misiatsia). https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/ct/isc_rik/isc1991-2020pm.xls (Retrieved January 17, 2025)

20. *Rozdribnyi tovarooborot pidpryiemstv rozdribnoi torhivli za tovarnymy hrupamy (2005-2021).* Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/sr/tsrtp/tsrtp2017_u.htm (Retrieved January 17, 2025)

21. *Chastka prodazhu pidpryiemstvamy rozdribnoi torhivli tovariv, shcho vyrobleni na terytorii Ukrainy (2005-2021).* Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/sr/chprt/chprt2017_u.htm (Retrieved January 17, 2025)

22. *Tovarna struktura zovnishnoi torhivli Ukrainy.* Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2024/zd/tsztt/arh_tsztt2024_u.html (Retrieved January 17, 2025)

23. *Obsiah realizovanoi promyslovoi produktsii za vydamy diialnosti (2001-2023).* Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/pr/orp_rik/arh_orp_rik_u.html (Retrieved January 17, 2025)

24. Mudrak, R. P. (2024). Dysproportsiinist hlobalnoho ekonomichnoho rozvytku. *Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho natsionalnoho universytetu sadivnytstva*, 105, 27-40. doi: 10.32782/2415-8240-2024-105-2-27-40

Received 10 February 2025
Approved 24 February 2025
Available in Internet 22.04.2025

Цитування згідно ДСТУ 8302:20
Мудрак Р.П. Інвестиційне забезпечення харчової промисловості України // Економіка харчової промисловості. 2025. Т.17, вип. 1. С. 54-61. doi 10.15673/fie.v17i1.3104

Cite as APA style citation
Mudrak, R. (2025). Investment support for the food industry of Ukraine. *Food Industry Economics, 17*(1), 54-61. doi 10.15673/fie.v17i1.3104